DE CURAÇAOSCHE COURANT.

Deel XXXI. ZATURDAG den 6den MEI 1843. N. 18.

KOLONIALE SECRETARY.

Curaçao den 19 April 1843.

ALZOO de persoon van *PETRUS MARTINUS PENNING*, zich thans alhier bevindende, zich by rekwest aan den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber ad-interim dezer kolonie geadresseerd heeft, met verzoek om te mogen verkrygen *Brieven van Manumissie* voor den hem in eigendom aankomenden slaaf WILLEM, oud 23 jaren, zoon van PAULINA, zoo is het, dat de HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber ad-interim goedgevonden heeft zulks algemeen bekend te maken en een iegelyk, die eenig regt of pretentie op den gemelden slaaf mogt sustineren, opteroepen, om binnen den tyd van *drie weken*, na dat deze bekendmaking voor het eerst in de openbare dagbladen zal zyn geplaatst geweest, van hun vermeend regt of pretentie ter Koloniale Secretary dezes eilands aanteekening te doen; zullende, na verloop van dien tyd, de vereischte brieven van Manumissie verleend worden.

De Koloniale Secretaris,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

OPROEPING.

DE ondergeteekenden Executeur en gesurrogeerde Executeuren in den boedel en de nalatenschap van wyle Mevrouw *RIBCA DE MARCHENA* Weduwe *ABRAHAM PINEDO*, roepen by deze op al de genen, die vermeenen mogten iets te vorderen te hebben tegen den gemelden boedel, de alhier wonende, om hunne vorderingen binnen den tyd van drie maanden, en de uitlandigen, binnen den tyd van acht maanden, aan de ondergeteekenden intezenden, zullende na verloop van dien tyd geene vorderingen tegen den opgemelden boedel aangenomen worden.

Curaçao den 20 April 1843.
ISAAC DE MARCHENA.
JB ABM. JESURUN.
D. A. JESURUN.

OPROEPING.

DE ondergeteekende testamentaire Executeur in den boedel en de nalatenschap van wyle *ARRIETTE MERSELINA GOMES CASSERES*, alias *POULINA RODRIGUES* roept by deze op al de genen, die vermeenen mogten eenige pretentien tegen den opgemelden boedel te hebben, om dezelven binnen den tyd van zes weken, van dato dezes te rekenen, by den ondergeteekende inteleveren; zoo mede worden de genen, die aan meergemelden boedel schuldig zyn, opgeroepen om het door hen verschuldigde binnen den hierboven bepaalden tyd te komen afbetalen.

Curaçao den 28 April 1843.
DD. CAPRILES.

Iets over de algemeene natuurkunde van den aardbol.

(*Het vervolg en slot van onze laatste.*)

Ter plaatse, waar eene bladknop of eene bloemknop moet uitbotten, hoopt zich op stysel en gom; deze verkeeren in suiker, en die weder verkeert in koolstof; zal nu eene bladknop of bloemknop zich ontwikkelen, eene kiem uitspruiten, eene bloem bevruchtigd worden, dan is er een hooger warmtegraad noodig. De plant verbrandt koolstof en waterstof, en zy brengt voort warmte, koolstofzuur en water. Is nu bvb. de suikerstof, die opgehoopt was om de kiem van den aardappel, verbruikt, dan heeft deze vrucht haren smaak verloren en is taai en droog. Heeft de aloë uitgebloeid, dan kan men geene gom meer uit dezelve persen. Daar het suikerriet derzelfs suiker begint te verliezen, zoodra de bloeityd begint, moet zy op dat tydstip afgesneden worden. Van hier dat de suikerbereiding een zwaren arbeid is, en de negers op zon- en feestdagen moeten doorwerken.

Wy zullen nog eens kortelyks het te voren gemelde herhalen. De lucht is het groote magazyn, waaruit de planten hare grondstoffen halen. Met drie dezer grondstoffen, namelyk: de waterstof, zuurstof en koolstof bewerken zy de drievoudige stoffen, die men in dezelve vindt, namelyk: de stysel, gom en suiker. Met alle vier dezer grondstoffen bewerken zy de viervoudige stoffen: de vezelstof, de eiwitstof, de kaasstof en de kleefstof. Deze drie en viervoudige stoffen gaan, by het gebruik van plantenvoedsel, over in de grasvretende dieren en van deze weder in de vleeschvretende dieren. De drievoudige stoffen dienen hun tot brandstof, de viervoudige stoffen gaan tot het ligchaam zelve over. Een dier is derhalve een toestel van verbranding even als een stoomwagen op eene yzerbaan. In beiden ontstaat er door verbranding hitte en beweging. Een paard brengt in 24 uren, door uitademing en uitwaseming, 4 kubiek nederlandsche ellen koolstofzuur voort. De voortgaande stoomwagen brengt diezelfde gassoort voort.— Een mensch, een berg beklimmende, verbrandt in 24 uren 300 wigtjes koolstof.— Zoo een stoomwerktuig hem in dien tyd op die hoogte moest opvoeren, zou het 1000 á 1200 wigtjes koolstof moeten verbranden.

Het is alleen gedurende het leven van plant en dier, dat de drie en viervoudige stoffen te zamen worden gehouden. Na den dood derzelven houden deze verbindingen op. De stikstof, de zuurstof, enz. verlaten elkander en keeren tot den dampkring terug. De planten ontrooven dus onophoudelyk den dampkring van deze vier elementen en bewerken dezelven tot organische stoffen. De dieren zyn onophoudelyk bezig om deze bewerkte stoffen weder te ontbinden en aan de lucht terug te geven. De dampkring is derhalve de groote band tusschen plant en dier; zonder het aanwezen van planten zou het dierenryk ophouden te bestaan, en zonder het aanwezen van dieren, zou eenmaal het groote magazyn van koolstofzuur uitgeput wezen, en alle plantengroei zou ophouden.

Tusschen deze drie massas heeft eene altyddurende verwisseling plaats. De stoffe daalt neder uit de lucht, gaat over in de planten, dringt door middel van dezelven in de dieren door en keert daarna tot de lucht terug. Zy loopt derhalve altyd denzelfden kring rond. De natuur houdt strenge rekenschap. Elk deeltje, dat plant en dier ontvangt, moeten zy aan de lucht terug geven. Niets gaat er in de Schepping verloren, en er komt ook niets by.— Alles wat op aarde ontbonden wordt, komt onder eenen anderen vorm en eene andere gedaante op nieuw te voorschyn.

In de verhandelingen der fransche akademie zien wy, dat er uit gelukkig Arabien, van waar de koffyplant is overgebragt, thans eene andere plant naar Europa is overgebragt, die als aftreksel, even als de thee, gebruikt wordende, den slaap volkomen wegneemt. Na het gebruik van dit aftreksel ondervindt men des nachts geene neiging tot slapen, en men voelt zich even opgewekt en welvarend als gedurende den dag. Men heeft waargenomen by personen, die getrepaneerd waren, of by wien een gedeelte van den schedel was weggenomen, dat het ontblootte hersenvlies zwelt na het ontwaken en slinkt by het inslapen. Het zyn de ganglien of zenuwknopen, welke den slaap voortbrengen; want deze zenuwknopen beheerschen den bloedstroom, die naar de hersens vloeit; zy laten bygevolg minder bloed naar de hersens toevloeijen in den slapenden dan in den wakenden toestand. Dit aftreksel moet derhalve de werking dezer zenuwknopen opschorten. Deszelfs gebruik kan nuttig zyn by sommige gelegenheden, bvb. voor personen, die nachtwerk moeten verrigten, voor koeriers, by danspartyen, enz.

By de negers moeten deze ganglien buitengewoon ontwikkeld zyn. Zy hebben den slaap ter elker uur van den nacht of dag ter hunner beschikking. Zoo slapen zy bvb. zeer gerustelyk naby de zoutpannen en somtyds wel op den rug met het aangezigt naar de zon gekeerd, zonder dat het licht hen tot prikkel voor het ontwaken verstrekt. Het ware derhalve te bezien of het gebruik van die drank hen ook van den slaap zou kunnen berooven.

By de jongste opening der kamers door den koning der Franschen, zeide Z. M. met opzigt tot de betrekkingen tusschen Frankryk en Spanje, dat zyn eenigste doelwit was de eer en de belangen der fransche natie optehouden en de vriendschap met H. M. Isabella II. aantekweeken. Het antwoord der kamer van afgevaardigden hierop is: dat zy met genoegen ziet, dat het het voornemen van Z. M. is om vriendschap met *het constitutionele gouvernement* van Isabella aantekweeken. Hierin ligt opgesloten: dat de natie niet begeert, dat Z. M. deze vriendschap met Isabella aankweekt als zyne bloedverwante, noch als absolute alleenheerscheresse, maar wel met het gouvernement, hetwelk in haren naam gedurende hare minderjarigheid regeert. Het antwoord is, zoo als men in het hollandsch zegt: een steek onder water.

KOLONIALE SECRETARY.

Curaçao den 5 Mei 1843.

ALZOO de persoon van *CLARIS CLEOFAS*, alhier woonachtig, zich by rekwest aan den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber ad-interim dezer kolonie geadresseerd heeft, met verzoek om te mogen verkrygen *Brieven van Manumissie* voor den hem in eigendom aankomenden slaaf CADET,(bekend onder den naam van CADET KREFFT) oud 27 jaren, zoon van SANTJE, zoo is het, dat de HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber ad-interim goedgevonden heeft zulks algemeen bekend te maken en een iegelyk, die eenig regt of pretentie op den gemelden slaaf mogt sustineren, opteroepen, om binnen den tyd van *drie weken*, na dat deze bekendmaking voor het eerst in de openbare dagbladen zal zyn geplaatst geweest, van hun vermeend regt of pretentie ter Koloniale Secretary dezes eilands aanteekening te doen; zullende, na verloop van dien tyd, de vereischte brieven van Manumissie verleend worden.

De Koloniale Secretaris,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

KOLONIALE SECRETARY.

Curaçao den 5 Mei 1843.

NAMENS den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber dezer kolonie wordt by deze bekend gemaakt, dat de zetting van het brood voor de volgende week, eindigende den 13 dezer als volgt is bepaald: het brood van vyftien Cents moet 21 Oncen wegen en van mindere pryzen naar evenredigheid; zullende het zoogenaamde fransche brood van den voormelden prys een once minder mogen wegen; op pœne als by de Publicatie van den 16 Maart 1824 is vastgesteld.

De Koloniale Secretaris,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

C U R A Ç A O.

SCHYNGESTALTEN DER MAAN.
MEI 1843.

E. K. Zondag den 7 te 3 u. 52 m. 's morgens.
V. M. Zaturdag den 13 te 6 u. 2 m. 's morgens.
L. K. Zaturdag den 20 te 11 u. 22 m. 's avonds.
N. M. Maandag den 29 te 2 u. 22 m. 's nachts.

Verleden Woensdag, den 3 dezer, is Z. M. Brik MERKUUR, gekommandeerd door den Kapitein ter Zee H. KETJEN, naar het Moederland vertrokken, en als passagiers met dezelve Mevrouw DE MUNCK en hare kinderen.

Gedurende het verblyf alhier van eenige uitgewekenen van Nieuw Grenada hebben wy de gelegenheid gehad door hen eene vergelyking te hooren maken tusschen de zedelyke handelingen van Venezuela en Nieuw Grenada. Beide deze staten zyn onlangs door burgerlyke oorlogen geteisterd geworden. In 1835 waren er twee partyen in Venezuela, namelyk de Constitutionelen en de Reformisten, en in 1840 waren er insgelyks twee partyen in Nieuw Grenada, de Centralisten en de Federalisten.

Het is niet te ontkennen, dat in den burger oorlog in den eersten staat veel gematigdheid heeft geheerscht. De overwinnende party heeft geen doodvonnis tegen de overwonnelingen ten uitvoer gebragt. De zwaarste straf is geweest een bannissement, hetwelk geduurd heeft van 1836 tot 1842, dus van zes jaren. Behalve dat Venezuela, om Nieuw Grenada te behagen, eenige weinige anderen met een bannissement van een jaar langer heeft gestraft.

Zoo als wy gehoord hebben *en* van de Venezolanen, die den burger oorlog in Nieuw Grenada hebben bygewoond *en* van de Grenadianen zelven, dan hebben, in den jongsten burger oorlog in Nieuw Grenada, weer dezelfde gruwelen plaats gehad als die der oorlogen in de spaansche tyden. De krygsgevangenen zyn in massas doodgeschoten geworden; somtyds zelfs zonder een behoorlyken vorm van proces. Het lyfstraffelyk wetboek aldaar is ook veel strenger dan dat van Venezuela. Ook heeft men aldaar de hand gelegd op het privaat eigendom van uitgewekenen.— Hieromtrent heeft Venezuela ook veel gematigder gehandeld.

Als men nu by dezen vergelykenden toestand van zedelykheid tusschen deze beide staten, die eenmaal de republiek van Columbia hebben uitgemaakt, ook dien neemt van godsdienstige verlichting, dan zal men moeten bekennen, dat Venezuela haren nabuur Nieuw Grenada ook hierin verre vooruit is. In Venezuela worden de vrye godsdienstoefeningen toegestaan. In Nieuw Grenada worden de vrye godsdienstoefeningen verboden, zoo als wy onlangs hebben gezien in deszelfs nieuwe Constitutie. In Venezuela zyn de kloosters afgeschaft, zoo mede de tienden, en de kerk is aan den staat onderworpen. In Nieuw Grenada heeft het tegendeel plaats: de kerk heeft aldaar dezelfde magt behouden, die zy onder de spaansche koningen had.

Dat echter by de toenemende verlichting in Venezuela het ongeloof de godsdienst der vaderen niet heeft vervangen, blykt uit de kosten en zorgen van de regering om de kerspelen van geestelyken te voorzien. Daar er de smaak voor theologische studien onder de jongelingschap verminderd is, zoo als de Aartsbisschop Mendez, in zyn brief van 1831, aan Paez reeds meldde, zoo was het getal der seminaristen in Venezuela niet genoegzaam om in de vacaturen der parochien te voorzien. De regering heeft hierin voorzien door eenen commissaris naar Romen te zenden met oogmerk om spaansche geestelyken voor de vervulling dezer vacaturen te doen overkomen.

Uit deze vergelyking, tusschen den zedelyken en godsdienstigen toestand dezer beide zuster republieken, ontwaart men, dat de zedelykheid met godsdienstige verlichting en verdraagzaamheid gelyken tred houdt. En even als dit in Venezuela plaats heeft, zoo heeft zulks ook plaats gehad in het spaansche schiereiland, alwaar, in de jongste onlusten te Pamplona, Barcelona, enz. de overwinnende party de overwonnenen meestal met bannissement heeft gestraft.

Uit eenen brief van Lissabon van den 28 February, geplaatst in de londensche Courant van den 12 Maart jl. leest men het volgende:—

"De bykans onophoudelyke regens, welke alhier gedurende de laatste maand gevallen zyn, hebben derzelver gewone uitwerkingen gehad. De Taag heeft hare oevers overstroomd en over eene groote uitgestrektheid lands verwoesting verspreid. Al de lage landen aan beide oevers, van Alhandra af tot Santarum, en zelfs verder dan deze laatste plaats, zyn zoodanig overstroomd, dat de inwoners genoodzaakt waren hunne woningen te verlaten en de wyk te nemen op de kleine hoogten, welke hier en daar in de vlakke landen gevonden worden. De vernieling van eigendommen is ontzettend geweest, daar niet alleen al het plantzaad uit den grond is weggeschuurd, maar gansche kudden vee, huizen en korenschuren zyn door de vloeden weggesleept. Men kan nog niet met zekerheid bepalen, hoeveel menschen er daarby het leven verloren hebben; maar er bestaat veel redenen te vreezen, dat het verlies van menschenlevens groot is. Verscheidene personen hebben zich gered in de boomen, waarin zy door den vloed gesleept zyn, en waarin zy zich vastgehouden hebben; en het is te veronderstellen, dat anderen ook zich in dezelfde omstandigheid gevonden hebben, doch niet gered zyn geworden.

"Naar luid van berigten uit Oporto blykt het, dat de rivier Douro gezwollen was hooger, dan het gebeurd is sedert de verschrikkelyke overstrooming van het jaar 1822; daar echter de oevers van deze rivier hooger zyn dan die van de Taag, zoo heeft de vloed er minder schade veroorzaakt.

"Al de rivieren van Portugal, insonderheid de Mondega, hebben hare oevers overschreden en zware schade aangerigt; en daar de meeste zoo niet al de landbouwers het plantzaad door den vloed verloren hebben, zoo kan men een slechten oogst en, ten gevolge van dien, gebrek aan koorn te gemoet zien, en welk gebrek, als naar gewoonte, voorzien zal worden door ter sluik invoering aan de spaansche grenzen."

Hoe ongelyk valt de regen. Op Curaçao heeft men niet alleen een algemeen slechten oogst gehad wegens gebrek aan regen, maar door het geheel wegblyven van denzelven in dit jaar zal er binnen weinige dagen geen voedsel noch drinkwater meer voor het vee voorhanden zyn. Ook op de meeste plantagien alhier is het plantzaad verloren gegaan, doch niet wegens al te zware, maar wel al te weinige regens.— Door het wegblyven van den regen is het vooruitzigt der planters verschrikkelyk: het weinige vee, hetwelk de drie achtereenvolgende drooge jaren overleefd heeft, zal dit jaar misschien geheel uitsterven.

Aan den Redacteur van de Curaçaosche Courant.

MYN HEER DE REDACTEUR!

De Kapitein ter Zee, kommanderende Z. M. Brik MERKUUR, geeft door deze aan het geëerd publiek kennis, dat hy den Officier van Gezondheid 2 kl. S. J. DE JONGH, wegens de plaatsing van een lasterlyk geschrift tegen hem Kommandant, in het Curaçaosche weekblad, 29 April No. 17, by zyne aankomst in het Moederland, voor den bevoegden Regter zal roepen.

Curaçao den 2 Mei 1843.

Aan den Redacteur van de Curaçaosche Courant.

MYN HEER DE REDACTEUR!

De Officieren, aan boord Z. M. Brik *Merkuur*, VAN VOSS, VAN NOUHUYS, VAN VREELAND, HOLTZAPFFEL en DE MUNCK het stuk gelezen hebbende, door den Officier van Gezondheid 2 kl. S J. DE JONGH, in de Courant van den 29 April jl. No. 17 geplaatst, bespeuren uit hetzelve de bittere uitwerking der lofbetuigingen, welke zy in een vorig nummer van dat weekblad aan de Heeren SCHORRENBERG, ROJER en JONCKHEER hebben toegezwaaid voor derzelver belangloozen yver aan hen in het byzonder als wel aan de Equipage in het algemeen betoond, by de heerschende ziekte aan boord dezes bodems, waarby men onwillens aan den Heer DE JONGH niet is indachtig geweest; doch het is hun een streelend genoegen, om door hunne toevallige terugkomst binnen deze haven in de gelegenheid gesteld te worden, UEd. vriendelyk te verzoeken deze weinige regelen in een volgend nummer van uw weekblad optenemen, ten einde den Heer DE JONGH en het publiek kennis te geven, dat het hen innig grieft, dat zy den meergenoemden Heer DE JONGH, noch den Hospitaalmeester, noch de kweekelingen, noch den braven gryzen Oppasser, die hen 22 malen zoo trouw met den dood van hunne makkers kwam bekend maken, indachtig zyn geweest in hunne opregt uitgebragte dankbetuiging en aanbeveling in het aandenken van de Heeren SCHORRENBERG, ROJER en JONCKHEER; dat, dit verzuim door deze herstellende, het hun genoegen zoude doen om ook de tolk te mogen wezen van de hulde hunner afgestorvene kameraden, zoo daartoe de magtiging was achter gebleven; dit zoo niet zynde, zoo durven zy zich echter overtuigd houden, krachtens het regt van scheepsmakkers, dat de naar zaliger gewesten verhuisde zielen, van daar derzelver gevoelens van verpligting en dankbaarheid aan meergemelden Heer DE JONGH by de hunne voegen.

Curaçao den 2 Mei 1843.

Aan de Redactie van de Curaçaosche Courant.

MYN HEER DE REDACTEUR!

In uw dagblad van 29 April een stuk, ingezonden door den Heer S. J. DE JONGH, Officier van Gez. 2de kl. by het Garnizoen en Hospitaal te Curaçao, waarin onze namen voorkomen, gelezen hebbende, zy het ons vergund het volgende aan UEd. toetezenden met verzoek hetzelve in uw volgend nummer te willen plaatsen.

UEd. Dw. Dienaren,
N. ROJER.
C. H. JONCKHEER.

Aan den Heer
S. J. DE JONGH,
&c. &c. &c.

WELED. HEER!

Dit stuk strekt tot antwoord op een ver-

haal van UEd. Gestr. in de Curaçaosche Courant, dato 29 April, geplaatst.

UEd. Gestr. zegt: "wenschelyk *hadde* "het geweest, indien de benoeming van "zoodanige Commissie vier weken vroe- "ger hadde plaats gehad, de Heeren le- "den hadden alsdan ruimschoots zich in "de gelegenheid bevonden de ziekte in "haar *allerhevigst karakter* by een getal "van 40 lyders gelyktydig waar te nemen, "en door dadelyk hulpbetoon en nachtwa- "ken hunne juist geroemde belanglooze y- "ver en menschlievendheid aan den dag te "leggen, hetgeen na de eventuele benoe- "ming (11 Maart jl.) niet meer konde "plaats hebben, daar er toen slechts vyf "zieken en zeventien reconvalessenten in "het Hospitaal aanwezig waren, en de "ziekte zoo niet opgehouden, ten minste "in hevigheid zeer verminderd was."

Betrekkelyk het wenschelyke en onzen juist geroemden belangloozen yver en onze menschlievendheid zullen wy UEd. Gestr. niet antwoorden, maar willen UEd. Gestr. aantoonen, dat de gele koorts op den 11 Maart (den dag der benoeming van de Commissie) nog sterk heerschte, ten einde UEd. Gestr. te overtuigen, dat uw gezegde "*de ziekte zoo niet opgehouden, ten minste in hevigheid zeer verminderd was*" niet overeenkomstig de waarheid is.

Dat deze koorts tot op den 10 Maart nog in hevigheid heerschte, strekt tot bewys de opgave van den Heer DE JONGH, waarin vermeld wordt: dat er van 1 Maart tot op den 10 dier maand, comparatief, de meeste slagtoffers zyn gevallen. ZynEd.'s opgaaf strekt zich niet verder uit dan tot den 10 Maart, anders zoude ZynEd. hebben moeten opgeven, dat hy na dien datum nog 4 dooden heeft gehad. Immers van den 10 tot den 13 waren er 2 dooden (de koksmaat *Toppi* is op den 11 en de matroos *Eggers* op den 13 overleden) en van den 13 tot den 20 weer twee (*Tavenier* is den 16 en *Grant* den 20 Maart overleden).— ZynEd. heeft ook ter kennis van het publiek moeten brengen, dat er op den 10 Maart nog *twee* patienten en op den morgen van den 11 weder *een* (alle *drie* aan dezelfde koorts lydende) naar het Hospitaal gezonden zyn (de matroos *Roelofs*, de mariniers *Tavenier* en *Grant*), van welke drie er twee overleden zyn (*Tavenier* en *Grant*).

Verder zegt UEd:—

"Zonder nu in het doelmatige, ondoel- "matige of noodzakelyke der toediening "van zuiveringsmiddelen te willen treden "(na welker gebruik van vyf patienten "twee bezweken zyn) op een tydstip, "*waarin* bereids van dien bodem *zeven en* "*zestig* manschappen, in het Hospitaal al- "hier waren opgenomen en *behandeld ge-* "*worden*, en *waarin* de overige niet meer "aan de eerste en aanleidende oorzaken "tot de ziekte waren blootgesteld; *waarin* "behalve dat, eenige van de op dien bo- "dem overige dertig officieren en man- "schappen de ziekte reeds in eenen min- "deren graad van hevigheid hadden door- "gestaan, terwyl anderen ten gevolge van "bepaalde ziekte toestand niet of minder "aan de zoo vernielende gele koorts "blootgesteld waren."

Ter loops zy aangemerkt; UEd. zegt: *waren behandeld geworden*. UEd. meent, *waarvan een gedeelte nog onder behandeling was;* want na den 10 Maart zyn er nog 4 patienten gestorven. *De eerste en de aanleidende oorzaken.* Welke zyn die? waarin bestaat die oorzaak? en gelieve te bewyzen, dat de oorzaak geweken was, of dat de matroozen van plaats veranderd waren; *de overige* natuurlyk, die aan boord waren. En zoo zy niet aan die oorzaken waren blootgesteld geweest, waardoor zyn dan die bovengemelde 5 patienten ziek geworden.

Wat nu verders aangaat de lyders, die aan boord gebleven, of in een daartoe uitgekozen lokaal gebragt zyn geworden, valt te vermelden: dat op den 11 Maart, namelyk, toen de Commissie hare werkzaamheden des namiddags begonnen had, zy van den Heer STEGMANN dezelfde bewering vernam, met dewelke de Heer DE JONGH nu ook voor den dag komt, namelyk: de koorts was reeds geweken, er waren geene maatregelen van voorzorg noodig, enz. enz.; maar helaas! behalve den eenen lyder, die des morgens naar het Hospitaal gezonden was, moest de Heer STEGMANN, in spyt van zyne verklaring, (geen wonder ook, want de Heer STEGMANN gaf by die gelegenheid te kennen, dat hy die koorts niet kende) ooggetuige zyn, dat er weer een matroos aan diezelfde koorts ziek lag, terwyl op den volgenden dag, (*maar toen kwam de Heer* STEGMANN *niet meer voor den dag en bleef tot op den dag van het vertrek van de* MERKUUR *ziek gemeld*), weder een ander lyder zich voordeed.— Uitgenomen deze twee matroozen, bleek het by nauwkeurig onderzoek, dat er zoo wel van de genen, die nog niet door de koorts waren aangedaan geweest, als van de reconvalescenten, 13 man waren, die de koorts onder de leden hadden, terwyl de meeste der overigen aan drukking in het hoofd, enz. enz. klaagden, vergezeld van eene ter neer gedrukte gemoedsgesteldheid en van vrees om naar het Hospitaal gezonden te worden. (Welke vrees eene der hoofdredenen is geweest, waarom geen der lyders na het begin der werkzaamheden van de Geneeskundige Commissie, naar het Hospitaal is gezonden geworden.) Daarenboven voelden zich de Kapitein ter Zee H. KETJEN, benevens de Luit. 1e. Klasse VAN VOSS, by welke de koorts wegens inspanning nog uitgebroken is, de Luit. 2e. Klasse VAN VREELAND, en H. DE MUNCK niet welvarende.

Wy hebben Myn Heer DE JONGH! behalve de genoemde Heeren van het Etat Majer, 60 man, onder voorgemelde omstandigheid, onder behandeling gehad. Hiervan 31 man, die, behalve het Etat Major, nog niet ziek waren geweest, en dus ook niet naar het Hospitaal gezonden, (van welke personen UEd. niet den toestand hebt kunnen kennen) en de overige 29 waren reconvalescenten. Daarvan zyn er twee gestorven: zynde de eerste reeds eenen geruimen tyd voor onze komst aan boord niet by zyne kennis geweest, en hebbende de andere na eene dronkenschap van 4 dagen de koorts als recidive gekregen. Onder het getal 60 willen wy niet eens brengen de 16 manschappen, die op den 16 April uit het Hospitaal gekomen zyn, waarvan twee op den 7 April ingestort zyn, en 6 die, met de koorts naar het Hospitaal gezonden zynde, met de Schurft en ongedierte aan boord gekomen zyn.

Wel Myn Heer DE JONGH! ga nog eens uwe opgaaf na

Van den 14 Jan. tot 15 Feb.,	32,	overl.	6.
„ „ 15 Feb. „ 28 „	27,	„	7.
„ „ 1 Maart „ 10Maart,	15,	„	8.
Vóór den 14 Jan. opgenomen en in het Hospitaal ziek geworden	3,	„	0.
	—		—
Totaal	67.		21.

Hieruit zult UEd. ontwaren, dat er eene fout by de optelling heeft plaats gehad, het moet zyn 77.—21. Veroorloof ons, hier ter plaatse, in het voorbygaan, Uw Ed. Gestr. geheugen te hulp te komen door U te herinneren, dat de ziekte, waaraan de ekwipagien van Z. M. Brikken VALK en VENUS geleden hebben, niet op het einde der jaren 1841 en 1842, zoo als UEd. Gestr. beweert, maar in het jaar 1839 op Z. M. Brik VALK, en op het einde van het jaar 1841 op Z. M. Brik VENUS geheerscht heeft. Dit is, wel is waar, een verzuim, ten opzigte van de zaak in questie, van gering belang, doch dat tot een bewys kan strekken van de in eenen geneeskundigen onvergeeflyke overhaasting, waarmede de zaak door UEd. Gestr. overdacht en Uw Ed. Gestr. opstel vervaardigd is geworden. Z. M. Brik VALK is op het einde van het jaar 1839 van dit eiland naar Nederland vertrokken, zoodat het voor UEd. Gestr. duidelyk moet wezen, dat de ziekte, waarvan UEd.Gestr. spreekt, alhier op het einde van het jaar 1841 op dien bodem onmogelyk heeft kunnen heerschen.

Vergeet niet, dat er op den 10 Maart *twee* lyders, en op den 11 Maart nog *een* bygekomen zyn; vergeet ook niet, dat vooral van die *drie*, benevens van hen, die eerder in het Hospitaal gekomen waren, UEd. na den 11 Maart nog 4 sterfgevallen (van de twee laatsten waren wy ooggetuigen), hebt gehad; voeg daarby nog het door ons aan U verhaalde van die 60 man, die wy onder behandeling aan boord van Z. M. Brik MERKUUR gehad hebben; *zult UEd. dan nog verder willen beweren: dat de gele koorts op den 11 Maart zoo niet opgehouden, ten minste in hevigheid zeer verminderd was?*

Verders zegt UEd. Gestr.: "van den 21 "tot den 28 February werden no: achter- "eenvolgend 15 lyders in het Militair Hos- "pitaal opgenomen.

"Tot nu toe had de ziekte volkomen den "aard, verschynselen en verloop, als die, "welke wy by de lyders van Z. M. oorlogs "brikken VALK en VENUS vroeger hadden "waargenomen, en was de sterfte byna in "dezelfde verhouding.

"Onmiskenbaar was ondertusschen het "onderscheid, hetwelk de zieken vertoon- "den, die van den 1 Maart en achtervol- "gens opgenomen werden; de ziekte scheen "toen een *heviger karakter* aangenomen "te hebben en op deszelfs climax te zyn." En gelyk wy nader zullen zien tengevolge van de Karpat Olie (volgens uwe opinie); doch vergun ons UEd. te doen opmerken, dat op de vorige pagina, ter plaatse van "wenschelyk *hadde* het geweest, enz." "UEd. gezegd hebt: "indien de be- "noeming van zoodanige Commissie vier "weken vroeger hadde plaats gehad, de "Heeren leden hadden alsdan ruimschoots "zich in de gelegenheid bevonden de ziek- "te *in haar allerhevigst karakter* by een "getal van 40 lyders gelyktydig waar te "nemen."

Vier weken immers voor dat de Commissie benoemd is geworden, dat is plus minus den 15 Feb., toen was de koorts reeds *in haar allerhevigst karakter*, en nu zegt UEd. Gestr. dat haar karakter op den 1 Maart *heviger* dan *allerhevigst* is geworden.

Nu over de Karpat Olie: UEd. heeft gelieven aantemerken, dat UEd. het van uwen pligt geoordeeld heeft dieper in de oorzaak der ziekte door te dringen en met *aandrang* onderzoek naar het gebruikte te doen.

Voorwaar, in byzyn van een Ed. Gestr. Heer en anderen hebt UEd. die alles afdoende oorzaak gevonden. Ja! een of meer half doode matroozen, waaronder een levende voor een doode, leggen de eenvoudige verklaring, zoo eigenaardig aan eenen matroos, af: "Op last van den Heer "Kolonel, enz. enz."

En wat heeft die Karpat Olie (*Oleum Ricini*), ja! dat vergift, in groote giften gebruikt, (*Grant* heeft in onze tegenwoordigheid gezegd maar *Een* lepel karpat olie gebruikt te hebben) veroorzaakt? "reeds "by het inkomen vertoonden zich, *Coma*, "onbeweeglyk gevoellooze ligging op den "rug, zwaarte in het hoofd, zuchten, enz. "galachtige of zwarte brakingen, enz."

Nadat UEd. de bovengemelde verschynsels hadt aangetoond, welke ontstaan zouden zyn uit het gebruik van Karpat Olie, gaat UEd. verder voort die optenoemen, welke zouden veroorzaakt zyn "door die "pernicieuse handelwyze van den Kolonel, "die onmiskenbaar, zoowel phiesiek als "moreel diep op de zieken der Equipagie "moet gewerkt hebben." Wel verschrikkelyk! Welke eene uitwerking had die last van den Kolonel? Welk eene veel vermogende kracht van de ziel op het ligchaam op dat oogenblik, dat tengevolge daarvan, de volgende verschynsels ontstaan zyn, als: "onmiddelyk zich instellende brakingen, "colliquative buikloop en blykbare ontste- "king der buiksingewanden, buitengewone "zwakte, geweldig prikkelbare maag, treu- "rige blik, *zenuwaandoeningen*, enz. enz. "en by de schouwing der lyken min of "meer ichoreuse etter in de dunne dar- "men, enz. enz."

Vaarwel Myn Heer DE JONGH! nooit hopen wy meer tegen U te schryven.

UEd. Dw. Dienaren,
N. ROJER.
C. H. JONCKHEER.

VERSLAG der Epidemie, welke geheerscht heeft onder de Equipagie van Z. M. Brik Merkuur, *van den 15 January tot den 10 Maart 1843, en waaraan 67 lyders, gedurende dat tydvak, in het Militaire Hospitaal te Curaçao zyn behandeld,*

Opgemaakt door den Officier van Gezondheid der 2 klasse by het Garnizoen en Hospitaal te Curaçao,

S. J. DE JONGH.

(Het vervolg van onze laatste.)

ZIEKTE VERSCHYNSELEN IN HET EERSTE TYDPERK.

Over het algemeen klaagden de lyders aan deze ziekte over een gevoel van vermoeidheid, afkeer van spyzen en koude rillingen; al spoedig voegden zich by deze verschynselen pynen in de ledematen, den rug en de lenden, eene vurige roodheid der oogen, waterachtig aanzien van dezelven, met hevige pyn in de oogkuilen en het hoofd, en roodheid des aangezigts, nek en borst.

De hitte des ligchaams was alsdan brandend (*calor mordax*,) de onderzoekende hand behield dit gevoel van hitte voor eenige minuten; de pols snel en vol, met wederstandbieding op den druk derzelve, soms ook onderdrukt; een wit of bruin beslag op de tong; droogc, gespannen huid; de pisloozing spaarzaam of geheel onderdrukt, zoo ook de stoelgang; hierby voegden zich dorst, moeijelyke ademhaling, neiging tot braken, waarby dan soms zuivere gal of galachtige stoffen gebraakt werden, onrust, zwakte en duizeligheid.

De pyn in de leden en duizeligheid waren dikwyls zoo hevig, dat de zieken buiten staat waren om zich staande te houden en het aanzien hadden van beschonken te zyn.

By de verheffing der koorts, die gemeenlyk gedurende de eerste drie dagen eer toe dan afnam, namen ook gewoonlyk deze toevallen in hevigheid toe, en werden weldra, als tweede reeks van verschynselen, opgevolgd door pogingen tot braking, meestal na het gebruik van eenige drank, waarby gewoonlyk eerst de stoffen ontlast werden, die de maag nog bevatte, die dan gevolgd werden door groene galachtige ontlastingen, met bloed of bloederige streepen vermengd, en eindelyk in zwarte naar koffy bezinksel gelykende stoffen overgingen, die dan ook gewoonlyk met vliezige vlokken vermengd waren, (waarschynlyk vlokken losgelaten van de inwendige rok der maag) en door hevige prikkelbaarheid, pyn in de maag en leverstreek, rusteloosheid, stille ylhoofdigheid, stuipen, hik, enz.

Deze verschynselen duurden gewoonlyk 36 uren, ook wel langer, zelfs tot 72 uren. By sommige lyders trad nu een toestand in, dien wy eene remissie der toevallen konden noemen; verschillende derzelven lieten alsdan geheel na; de pols keerde tot deszelfs normalen toestand terug; de pyn, hitte en roodheid verminderden trapsgewyze; de uit en afscheidingen stelden zich langzamerhand weder in en deden ons, voornamentlyk wanneer zich alsdan eene zachte kwikkwyling instelde, een spoedig herstel voorzeggen.

Doch ook niet zelden was deze toestand bedriegelyk; de geringe zwelling des monds trad plotseling terug, de lyder verviel in eenen bewust en gevoelloozen toestand, en als dan liet zich een noodlottigen uitgang voorzeggen.

VERSCHYNSELEN IN HET TWEEDE TYDPERK.

Thans trad de ziekte in haar tweede tydperk; de maag en lever zyn bepaaldelyk ontstoken; er vertoonde zich nu eene gele kleur der huid, des aangezigt en des geheelen ligchaams, inzonderheid aan het bindvlies der oogen; met vermeerderde gevoeligheid der maag stelden zich de zwarte koffykleurige brakingen in; hierby voegden zich alsdan miskleurige vlekken der huid, voornamentlyk op den rug en buik (*petechien*), passive bloedingen uit den neus, tandvleesch, tong en verschillende natuurlyke openingen, zwarte, geweldig stinkende stoelgangen en eene of geheel onderdrukte pisloozing, of eene donkerttroebe pis met een overvloedig zandachtig sediment; stelden zich nu deze laatstgenoemde critische ontlastingen vóór den 5den dag in, zoo waren dezelven in den regel doodelyke teekenen.

LAATSTE TYDPERK DER ZIEKTE EN DOOD DER LYDERS.

De huid begon nu wederom warm en heet te worden, en de tong droog en zwart; eene zwarte zelfstandigheid hechtte zich aan de tanden en lippen; de soms naauwelyks merkbare, draadvormige pols was diep en snel; de aangelegde spaanschevlieg vlakten ontlastten bloederige vochten, zoo ook de inkervingen der aangezette bloedige koppen; de wonden der aderlatingen, die in verzwering waren overgegaan, sprongen open en ontlastten eene dunne bloedmassa; de teeldeelen werden zwart, zoo ook de nagels der vingers, de ledematen koud; hik en peeshuppelingen voegden zich hierby; en onder geweldige brakingen van zwarte stoffen, onmogelykheid om te slikken en stuipachtige toevallen, gaven de lyders den geest.

VERSCHYNSELEN BY HERSTELLENDEN.

De herstellenden kregen na den 7den dag eene gele tint der huid, de spaanschevlieg vlakten scheidden eene goede etter af, en ofschoon de ziekte eene in het geheele organismus ingrypende moet genoemd worden, ging de herstelling over het algemeen zeer spoedig, alhoewel het te voorzien stond, dat de lyders nog langen tyd zouden behoeven, eer zy tot hunne volkomene gezondheid en krachten konden geraken.

Sommige hersteldеn kregen schurft of andere huiduitslagen met diepe zweeren, voornamentlyk op die plaatsen, waar spaanschevliegen hadden aangelegen; anderen vervielen in eene hardnekkige buikverstopping, met eenen secundairen koortsachtigen toestand, die zich door snelle volle pols, heete huid en eene helder roode bevende tong kennelyk maakte; terwyl wederom anderen, die in het Hospitaal met anderdaagsche koortsen onder behandeling waren, en met dit koorts karakter aangetast werden, na herstel, wederom tot hunne gewone koortstypus terugkeerden.

Even als by vroegere gelegenheden hebben wy ook hier wederom de treurige ondervinding gehad, hoe hardnekkig en hevig deze ziekte by instortende lyders woedt, gelyk zulks plaats had by *v. Buren* (*Johan*) en *Pollé*. Beide deze lyders waren den 2 February aangetast en stonden de ziekte in eenen minderen graad door, zoo dat zy den 14 daaraanvolgende, na eene geringe kwikkwyling te hebben doorgestaan, reeds wederom als hersteld naar hunnen bodem teruggezonden werden. Waarschynlyk zich te buiten gegaan hebbende, werden beide den 16 daaraanvolgende, wederom hevig aangetast, naar het Militair Hospitaal gebragt. Aldra gaf de hevigheid der verschynselen weinig reden tot hoop op herstel dezer lyders, en zy zyn ook beiden, binnen 6 dagen, slagtoffers der ziekte geworden.

LYKSCHOUWING.

De lyken der aan deze ziekte overledenen waren over het algemeen spoedig styf en stinkend; de uitwendige oppervlakte hooggeel, paars, waar eenige drukking had plaats gehad, en gemarmerd; de spaanschevlieg vlakten hoornachtig en met verdroogd dun bloed bedekt; de teeldeelen zwart.

Hersenholte. De boezems en hersenholligheden vonden wy met wei en dun bloed gevuld, uitgestort ten gevolge der verscheuring der kleindere bloedvaten; de *plexus chorioideus* altyd met bloed gevuld; de bloedvaten verwyd, opgevuld met eene dunne bloedmassa, welker kolom hier en daar door eene weiachtige stof afgebroken was. Soms was het harde hersenvlies met de glasachtige plaat des schedels innig verbonden, en er vertoonden zich alsdan etterachtige stippen op de uitwendige oppervlakte der groote hersenen. Het verlengde merg was sterk in diameter verminderd.

Borstholte. Het ribbenvlies was dan eens geheel, dan weder gedeeltelyk met het longvlies vereenigd; meestal waren de longen sterk gevuld met eene dunne, schuimende bloedmassa, en waren alsdan, voornamentlyk aan derzelver achterste oppervlakte, geheel zwart. Het hart was gewoonlyk normaal, het hartezakje altyd met eene ruime hoeveelheid wei gevuld, in slechts een geval vonden wy deze wei bloederig.

Buikholte. De buikholte vertoonde eene groote reeks van ziekelyke afwykingen. Het net was hevig ontstoken, soms koudvurig, zoo ook de darmscheilen; de maag zoo binnen als buiten ontstoken; by de opening derzelve vonden wy steeds dezelfde zwarte stof, als die, welke de lyders opgebraakt hadden; niet zelden was de donsachtige rok der maag als opgelost, en vonden wy vlokken derzelve dryvende in de meergemelde zwarte stof. De lever was steeds breekbaar op het minste geweld en bevatte eene dunne bloedmassa met gal vermengd. Zy was meestal groot, van boven vaal, van onderen blaauw of loodkleurig; de galblaas ontstoken en bevatte gewoonlyk eene dikke, zwarte, teerachtige gal; slechts in een geval vonden wy eenen galsteen, en wel van zoodanige grootte, dat zy volstrekt in geen oorzakelyk noch gevolgelyk verband met de kort geduurd hebbende ziekte gestaan kon hebben. Hy vulde de geheele galblaas en zond zelfs een verlengsel in de leverbuis, wegende hy 134 gr., was 8 duim 7 streep Ned. lang en 1 duim 7 streep, op deszelfs grootste diameter, breed; met hem waren slechts weinige druppels gal in de galblaas. De milt was gewoonlyk in denzelfden ziekelyken staat als de lever, in sommige gevallen tot eene papachtige massa opgelost.

De darmscheilen vonden wy gewoonlyk min of meer ontstoken, de darmscheilsklieren vergroot en hard. By de eerste lyken vonden wy gewoonlyk in de dunne darmen dezelfde zwarte stof, die wy in de maag vonden. By de lyken echter, van de gedurende de maand Maart overledenen, vonden wy steeds in de dunne darmen eene geweldig stinkende *ichor*; de dikke darmen waren steeds krampachtig zamen getrokken en ontstoken, in eenige gevallen echter bovenmatig uitgezet en met lucht gevuld; het alvleesch steeds ontstoken; de nieren meestal groot en hard; de blaas steeds met eene groote hoeveelheid hooggekleurde pis gevuld.

(Het vervolg en slot hierna)

ERRATA.—(De 10 manschappen, die by het totaal der behandelde te min zyn opgeteld, zyn lyders, welke aan andere ziekten behandeld zyn.)

Deze Courant wordt gedrukt en uitgegeven ter Drukkery van A. L. S. MULLER & J. F. NEUMAN wz., in de Willemstad, Breede Straat, Huis No. 79. De prys derzelve is ƒ 12. 's jaars, te betalen om de drie maanden. De prys der Advertentien is 25 Centen per regel, doch voor eene Advertentie van slechts een regel, betaalt men 50 Centen.